

El llenguatge I no se m'atabuixi en la comesa

6/XII/1979

Substantius com necessitat, ordre, instrucció, manament, crit, crida, veu, sollicitud, demanda, etc., són sovint qualificats amb l'adjectiu «apremiant», generalment revestint —tots dos elements, és clar— la forma del plural: «necessitats apremiants», «crides apremiants», «ordres apremiants», etc. Es, però, un adjectiu que constitueix un barbarisme declarat i ben reconegut, la introducció del qual en la nostra elocució devem a la pressió del castellà i de què, per tant, faríem ben fet de prescindir. Fet i fet, l'adjectiu que més generalment convé com a equivalent d'aquest incorrecte «apremiant» és urgent, tant si es tracta de qualificar substantius com necessitat, desig o d'altres de significat afí, com si cal aplicar-lo a aquells altres que corresponen al camp de significació de manament o ordre, ja que si diem que unes instruccions són urgents, per aquest sol fet, qui les rep se sent obligat a donar-hi compliment sense dilació. Però en aquest segon cas també escau l'adjectiu verbal apressant, així com peremptori, imperiós o instant: una crida apressant, ordres peremptòries, instruccions imperioses, precís instants.

L'adjectiu castellà «apremiant» forma part d'una reduïda família de mots: el verb «apremiar» —d'on prové l'adjectiu— i el substantiu «apremio». El verb «apremiar» és usat amb diversos significats —entre ells, el que té en el llenguatge legal—, però és especialment significatiu «donar pressa en to obligador» que s'ha introduït en la nostra llengua. Així com hem dit que urgent, apressant i instant convenen per a substituir «apremiant», urgir, apressar i instar, dels quals provenen aquells adjectius, poden convenir per a substituir «apremiar». Però caldria afegir-hi tot seguit verbs tan populars com acuitar i cuitar, que permeten diverses construccions, algunes d'elles —ús intransitiu de cuitar en mode imperatiu— molt expressives, gairebé amb valor interjeccional: Cuita, cuita! i, encara que només el coneixem a través dels textos literaris, no podem silenciar el verb atabuixar, amb una citació tan important com la següent: i no se m'atabuixi en la comesa, que prou la ganivetada es associada (Salvador Escriu, Primera història d'Esther).

Albert Jane